Розділ І. *ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ*

УДК 792.028.4 : 159.96

ПРОФЕСІЯ АКТОРА В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА СЬОГОДЕННЯ

Борис І. О., доцент на посаді професора, заслужений діяч мистецтв України

Харківська державна академія культури

Історія виникнення професії актора. Первісні люди, їх культура та побут. Принцип ритуальної структури видовищ первісних людей. Зв'язок між культурою первісних людей і професією актора. Поява людини-творця і людини-художника. Зв'язок живої людини з навколишнім середовищем. Поняття техніки й технології перших акторів первісного світу. Театр Древньої Греції. Театр у Римській імперії. Професія актора в епоху Відродження. Сучасний актор XXI ст.

Ключові слова: актор-митець, драматичний театр, кіно, елементи техніки актора

Борис И.А. ПРОФЕССИЯ АКТЁРА В КОНТЕКСТЕ ІСТОРИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ И СОВРЕМЕННОСТИ / Харьковская государственная академия культуры, Украина.

История возникновения профессии актера. Первобытные люди, их культура и быт. Принцип ритуальной структуры зрелищ первобытных людей. Связь между культурой первобытных людей и профессией актера. Появление человека-творца и человека-художника. Связь живого человека с окружающей средой. Понятие техники и технологии первых актеров первобытного мира. Театр Древней Греции. Театр в Римской империи. Профессия актера в эпоху Возрождения. Современный актер XXI ст.

Ключевые слова: актёр-художник, драматический театр, кино, элементы техники актёра.

Boris I.O. THE PROFESSION OF ACTOR IS IN CONTEXT OF HISTORICAL DEVELOPMENT AND CONTEMPORANEITY / Kharkov state academy of culture, Ukraine

History of the appearance of the profession of actor. Primitive people, their culture and way of life. Principle of the ritual structure of the spectacles of primitive people. Connection between the culture of primitive people and the profession of actor. Appearance of a man- creator and artistic man. Connection of living person with the environment. Concept engineering and technology of the first actors of primitive world. Theatre of ancient Greece. Theatre in the Roman empire. Profession of actor in the epoch of revival. Contemporary actor of XXI century.

Keywords: actor-artist, drama theater, cinema, elements of technique of actor.

Дослідження по темі «Професія актора в контексті історичного розвитку та сьогодення» опубліковані у віснику Культура України: СБ. наук. пр./мін. культури і туризму Укр. Харк. держ. акад. культури – Х. 2007р. випуск №6, №7; 2008р. випуск №24, №25; 2009р. випуск №14, в тезисах наукових конференцій, та різноманітній періодиці 2007-2009 рр. Окремо тема піднята та розкрита в науковому навчальному посібнику «Майстерність актора» 2009р. Завданням статті є інноваційний підхід до проблеми дослідження сучасного стану театрального мистецтва в Україні та за її межами.

За період історичного існування театру відбулося багато подій у системі естетичних розваг. XXI століття принесло в гуманітарній сфері людської діяльності великий злет літератури, живопису, музики, розмаїття нових форм і видів видовищних мистецтв, серед яких і сучасний театр. У цьому великому полі розмаїття театральних шкіл і систем актору XXI століття потрібно зрозуміти найголовніше:

1) що собою являє професія;
2) навіщо актор виходить на сцену;
3) вдосконалення ремесла акторської професії сучасними досягненнями техніки і технології актора драматичного театру та кіно.

Професія актора — це частина, дзеркало, збільшувальне скло, відображення тієї картини життя, де реальність розчиняється в природі вічної системи буття. Усвідомивши себе як частину великого простору космосу актор обирає шлях до своєї професії через постійно діючу захисну систему власного існування в реальному житті. Реальне життя було, є і буде реальним, оскільки воно претендує на вічність, а насправді — це мить існування у великому Всесвіті (Universe). Вічність — створення життя в паралельному існуванні з існуючою реальністю. Створити світ існування поза реальним світом — це

професійна вимога до актора. Чи існує метод створення світу? Так. Найголовніше в цьому методі — навчитися щоденно мислити категоріями створеного паралельного життя. Як мислити? Створювати сюжет і перебувати в цьому реальному світі. Реальне життя не піддається впливу, змінам тільки за допомогою технології насильства. Актори за специфікою своєї професії мають завжди бути вищими за загальновідоме і загальнодоступне поняття, що реальне існуюче людське життя дійсно можна вдосконалити на нашій планеті. Усі намагання, історичні спроби змінити існуючу реальність були марними, людство змінювало і вдосконалювало тільки форми свого існування і взаємовідносин, проте зміст, тобто поняття лінії життя людини на землі, як творця, а не руйнівника, на жаль, перетворювалися в засилля форми. Створюючи, вигадуючи постійні сюжети паралельному реальному життю, актор, його власне «Я», отримує насолоду і задоволення від самого процесу.

Відома танцівниця Айседора Дункан, перебуваючи в Америці, сказала Сергію Єсеніну фразу: «Різниця між тобою і мною полягає в тому, що ти кохаєш мене в реальному існуючому житті, моє ж кохання до тебе — це створений світ, у якому існує кохання». Пристосуватися неможливо — потрібно повірити і навчитися щоденно знаходити шлях до паралельного світу існування. Цей шлях — певний метод, а значить система техніки і технології професії актора.

Відкриття професійного актора — це постійний пошук розуміння високого існування людини як у реальному, так і у створеному світі. Що ж очікує молодих митців на початку XXI століття. Є декілька шляхів — або митець-актор розчиниться в хаосі, суєті сильних світу цього, стане виконавцем їх волі, будь-яких фантазій, рабом їхньої сили, створеного в реальному житті єдиного поняття — «насолода», або знайде в собі сили, мужність зберегти власне «Я» від посягань інших, довіритися сильним світу тільки тоді, коли вони щиро віддадуть частину їхнього власного життя акторові-митцю. Що ж має приваблювати у XXI столітті людей до актора-митця? Актор — єдина в людській цивілізації істота, яка в живому плані може дати модель віддзеркалення носія інформації людини майбутнього, людини нового покоління. Нова людина — це людина, в якій звичайно зберігаються традиції, але вони не є музеєм консервації, а дороговказом, що очікує кожного із нас у найближчому майбутньому. Актори акумулюють інформацію минулого, обробляють сучасністю і дають відповіді варіантів, що може статися в майбутньому. Люди завжди приходитимуть до акторів, оскільки їм завжди буде цікаво. Актор може з часом стати не тільки потрібним людям, а й середовищу, в якому вони перебуватимуть у природі.

Нова людина для актора-митця XXI століття — це щось інше, ніж просто спілкування методом професійного задоволення потреб подібних йому істот. Нова людина для актора-митця — людина з високими вимогами існування не в побуті, а в розумінні антипобуту.

У цьому і полягає місце та роль професії актора драматичного театру і кіно у XXI столітті.

Театр (з грецької) — місце для видовища. Театр — це місце, в якому відбуваються дійства, різні за змістом та формою. Коли ж виник театр і актор у театрі?

З появою перших розумних мислячих людей ще в давні століття з'являлися перші ритуальні дійства. Печерні люди, поряд із виживанням у середовищі флори і фауни, мали можливість проводити відповідний час у дійствах. Ці дійства були притаманні різним регіонам Землі найрізноманітнішими поклоніннями існуючим у той час богам природи та середовища існування. Винайшовши вогонь, людина зрозуміла, що це — оберіг, який може бути і руйнівником, і творцем. Відповідно, такі ж притаманні усвідомлення людей відбувалися і стосовно блискавки, дощу, граду, снігу й інших природних явищ. Ці поклоніння називалися язичеством, поганським заняттям. Щоб задовольнити явища природи, людина почала поклонятися їм і створювала ритуали поклоніння середовища оточення. Друга сторона, якій почали поклонятися — це живі істоти, які оточували людей. Серед птахів, звірів, риб виділялися ті, що допомагали людям, і ті, які ворогували з ними. Первісні люди також поклонялися вищезазначеним істотам.

Племена людей у проміжок між сном, добуванням харчів, вихованням дітей, обживанням житла паралельно створювали певні часові відрізки протягом дня, тижня, місяця, півроку, року, в яких відбувалися елементи життя поза побутом і виживанням. Цей відрізок був надзвичайно цікавим. Час, який вони присвячували духовному спілкуванню між собою і явищами природи став першим ритуалом театру.

Візьмемо для прикладу ритуал поклоніння вогню. Вогонь, зазвичай, у всіх племен, поширюється і зберігається як оберіг. Нині зберігся ритуал вогню в горах Карпат, високогірних полонинах, де ватаги підтримують вогонь протягом року, щоб він не погас. Зранку в один із днів року плем'я, котре проживало на Дніпрі, за сценарієм духовних лідерів племені, здійснювало ритуали, у яких кожен знав своє місце. Відповідно, кожен мав свою роль, тобто був персоніфікованим. Жінки розпочинали з мугикання та тупотіння ногами, ударів рук об різні предмети, завивання. Жінки розподілялися на два табори — активний і пасивний. Активний влаштовував, за сценарієм, навколо вогню відповідні ритуали-заклинання. Пасивний — готував жертвенні здобутки під час полювання чоловіків та займався дітьми. Після того, як була підготовлена жертва, її виносили до жертовника — вогню. Чоловіки розподілялися на

дві–три групи: перша — активна, друга — пасивна, третя — спостерігачі. Спостерігачі — це люди, які мали владу в племені. Пасивні охороняли територію під час ритуалу, щоб на неї ніхто не зазіхнув. Активні — учасники ритуалу поклоніння богу вогню. Вони мали певні ролі: крикуни, бійці, танцюристи й обслуга. Крикуни з галасом вибігали за жінками, тримаючи в руках знаряддя для відлуння, таким чином, створюючи нагнітання емоцій ритуалу. Бійці тримали зброю і здійснювали всі дійства, показуючи силу. Створювали певні змагання. Танцюристи: молодь і старші. Вони займалися ритуалом рухів тіла, що знаменував собою певний відгук вогню. Обслуга займалася підготовкою жертовника і жертвою до подачі вогню.

Люди, які брали участь у цих ритуалах, були першими акторами, оскільки вони були носіями духовного спілкування між власним «Я» і «Я» як частиною природи.

З появою в мислячих істот — людей — важелів впливу на взаємовідносини між особистістю та колективом, групою людей на стадії племен, почали розвиватися перші навички професії. Перші професії: землероби, скотарі, рибалки, домогосподарки, мисливці, одягальники, люди, які готували їжу та ін. Усі зазначені професії мали конкретне реальне щоденне втілення. У кожен часовий період історії розвитку людства все більше і більше люди завантажували себе багатьма непотрібними знаряддями і справами. Створюється побут, влаштовується додаткове господарство, з'являються торговельні відносини.

Відповідно люди шукали не тільки побутове життя, але й духовне. У чому воно виражалося в племенах давніх людей? Опанувавши природу, середовище існування, організувавши певною мірою свій реальний побут, люди почали розуміти, що існує щось інше, невидиме, цікаве, незвичне і вражаюче. Сміх дитини, сльози людини, задумливість похилої людини — що це за явища? Невже від того, що ти не впіймав звіра, чи не обміняв мішок солі на хутро ведмедя, треба плакати чи створювати конфлікт взаємовідносин? А, скажімо, зроблена з глини невеличка хатина сусіда викликає заздрощі? Навіщо це людині мислячій? Тут і з'являється людина-творець та людина-художник. Ця людина не шукала покращення свого побуту, а шукала вдосконалення свого власного «Я». У чому воно полягало? Якась людина знайшла якісь незвичні шматочки дерева, каміння, кісток, розклала на піску біля річки і побачила щось незвичне. Так з'явилися перші мозаїки. Інша людина взяла і з'єднала разом ці елементи, виник якийсь природний елемент прикраси власного «Я». Третя людина взяла в руки, відчула вагу, фактуру і навіть певні лікувальні засоби. Ці поодинокі люди розпочали з матеріалізованого оточення реального життя створювати нереальне. Так з'явилися перші художники, митці. Поруч із ними, спостерігаючи за ними, як вони це роблять, з'являються ще інші творці. Одному захотілося доторкнутися рукою до цих речей, доторкнувшись — захотілось розмовляти, розмовляючи — співати, співаючи — танцювати, танцюючи — вступити з ними в контакт, діалог. Створюється перший сюжет. Поряд із ними існує інший напрям духовного спілкування. Люди племен, перейнявши від попередників ритуальність поклоніння богам, опрацювали їх у системі обрядів і почали створювати нові, вже їм притаманні, ритуали й обряди.

Скажімо: на рівні племен з'являються ритуальні полювання на хижого звіра. Хто ж створював ці нові сюжети? Якщо до них це були духовні наставники, то в час створення великих племен це були митці, творці. Серед тисяч людей у племені таких творців було три-п'ять. Один своєю фантазією розповідав іншим трьом-п'яти якийсь сюжет, інші доповнювали його і складався певний закінчений зміст майбутнього ритуалу, обряду на базі реальних подій полювання, але з додатками фантазії очевидців. Дуже цікаво розподілялися обов'язки між авторами сюжету. Кожен із учасників мав особистий хист до того чи іншого напряму. Один одразу взявся робити одяг, розмальовувати учасників різними кольорами. Другий відчув звуки, темпи, ритми і взявся створити звуковий, шумовий ефект обряду. Третій побачив усе це в русі, пластиці тіла — так з'явився організатор руху тіла людини в обряді. Четвертий і п'ятий одразу ж почали імпровізувати.

Таким чином, уже на початку розвитку великих угрупувань племен з'явились перші видовища, які мали зміст, форму і всі атрибути майбутньої драматургії.

Розкриваючи в обряді зміст і форму вираження, з'явилися виконавці певних ролей: звірів (добрих і злих), мисливців, спостерігачів. Тобто персонажі і виконавці видовищ.

Безперечно, що в цих виконавців видовищ племінного спілкування людей з'являлися елементи техніки і технології. Техніка — володіння своїм професійним знаряддям; технологія — вміння використовувати навички техніки. Першими елементами техніки цього періоду були віра і правда існування в запропонованих обставинах ритуалу, обряду, видовища. Уміння своїм тілом, голосом і поведінкою передати певний знак інформації про персонаж видовища, в якому особисто беру участь, спілкування під час розвитку сюжету видовища, тобто бачити, дивитися, слухати, чути, відчувати емоційно через власне «Я» хід розвитку взаємовідносин персонажів у розвиткові видовища. З появою державності, як певного устрою взаємовідносин людей, з'явилися засади домовленості між особистим «Я» людини і суспільством. На якомусь етапі племенам стало складно виживати в конкуренції між собою. Вони почали протиставляти себе одне одному, ставали кращими, сильнішими. Одне підпорядковувало собі

інше плем'я, інші свідомо підіймали руки, стаючи залежними. Об'єднаність племен створювала перші держави, угрупування.

Держава — структура. Люди в державі створюють закон. Ці створені закони мають впливати на життя кожної людини і цілого суспільства. Відповідно до законів створювалися інфраструктури старійшин, вибранців народу, залежність однієї людини від іншої, як через професію, так і через традиції. Відповідно, народні обранці обирали ще головну людину над собою. З'являється державець, або керівник держави. Подібних структур державотворень у древньому світі було багато в різні часи та періоди. Варто відзначити серед них надзвичайно цікаве явище державотворення — Єгипет.

У Єгипті існувала жорстка адміністративна підпорядкованість. Фараона якийсь час обирали старійшини, він став людиною недосяжною. Люди прийняли це закономірне існування. Його влада була неосяжна, він називався святим. Цікавим явищем стало поняття митців у Єгипті. Ці люди, з одного боку, повністю підпорядковувалися системі виконання всіх бажань фараона, з іншого — це були творці.

Жреці фараона були носіями інформації як у самій державі, так і поза її межами. Слід відзначити якість жреців фараона, яка впливала суттєво на самого фараона, його оточення та державу взагалі. Жреці втілювали ідею, що фараон на землі — це бог. А оскільки в Єгипті було багато богів (поліфонія богів), то, відповідно, жрецям вигідно було використовувати розмаїття богів. Боги в Єгипті були матеріалізованими і нематеріалізованими. Скажімо, конкретність була через звірів, плазунів (знаки, метафори). Нематеріалізовані боги — природні явища, які вміло використовували жреці (сонце, місяць, зорі, ніч, день, вода та ін.). Жреці влаштовували для фараона різноманітні свята, залежно від пори року. Усі свята відбувалися на площі.

У них брали участь лицедії, які вміли грати на інструментах, виголошували пророцтва — це були знамениті артисти, акробати, жонглери, коміки, дресирувальники звірів. Дуже багато було танцюристів, рухливого мистецтва. Усе це в сукупності складало певні напрями розвитку професії актора. Єгипетські лицедії, митці були продуктами свого часу, по суті — залежними рабами. Нечасто лицедій, митець міг бути вільною людиною, а якщо таке траплялося, то він був вихідцем з іншої країни і касти. По суті, всі дійства в Єгипті зводилися до одного — розважати, і задовольняти потреби володарів того часу. Цікавим було явище гриму, костюма, бутафорії, світла. Одяг того часу був контрастним за кольором. Грим був природним: вугілля, глина, буряк, земля. Були маски: птахів, звірів, божеств, символів. Котурни — взуття лицедія підвищувало його зріст. Звук посилався в ніші, світло йшло від натуральних вогнів: факели, сонце, багаття. Таким чином, актори були функціонерами, тобто мозок був підпорядкований тільки одному — спрямувати все видовище в одній темі, залежно від часу, в якому це відбувалося.

Усі видовища, які відбувалися в амфітеатрах, були на основі сюжетів. Життя богів Олімпу — це перше; друге — хор, як поняття ілюстрації розвитку сюжету; третє — життя міфологічних героїв. Усі учасники цих видовищ були акторами — або найманими, або любителями. Професійні актори виховувалися з дитинства в певних умовах у багатої людини.

У Древній Греції актори, в першу чергу, мали володіти голосом, мати сильний тембральний голос. Чому? Усі видовища відбувалися на повітрі, воно має здатність зупиняти живий голос актора. Ще одна причина — великі маски. Для чіткого сприйняття звука акторів в амфітеатрі в кожному стільці були порожні ніші — впадини, куди потрапляв звук і від нього йшов відголос у зворотному напрямку.

Також враховувалися жести і пластика тіла акторів (руки, тулуб, ноги рухалися в певних сюжетах, які створював організатор видовища): жести любові, відчаю, жаху, болю, ненависті.

Поряд з акторами були живі музиканти, які грали на інструментах, відповідних історичній епосі: флояри, арфа, різні ударні інструменти, ріжок. Артисти, зазвичай, декламували. Сюжети присвячувалися богам або міфологічним героям. Кожен актор мав своє амплуа — вияв через актора певного характеру персонажа або образу. Видовища відбувалися на площах або в приватних приміщеннях заможних людей. Видовища, дійства були різних жанрів.

У часи Римської імперії і занепаду культури еллінів було внесено в культури людей свої нові умови взаємовідносин. Відбулося різке розмежування між багатими і бідними, легіонерами, військовими людьми, в котрих було багато влади, та рабами, які були безправними. Римська імперія завойовувала території незалежно від географії. Звичайно, що такий спосіб життя вимагав хліба і видовищ, тому створювалися великі приміщення під назвою «Колізей». У них збиралися від п'яти до п'ятдесяти тисяч людей. Які ж видовища відбувалися в цих Колізеях? Найрізноманітніші: від боїв гладіаторів до морських боїв. З часом, в I-II ст. нашої ери, почалися бої людей і звірів. Коли було заборонено християнство, то людей, котрі не хотіли відрікатися від віри, кидали на з'їдіння звірям. Звичайно, були при сенаторах і приватні видовища, там відбувалися вакханалії, оргії й інші видовища (проводилися на воді і в приміщенні за участю птахів та звірів), співали хори, грала музика.

Безперечно, на вулицях існували лицедії — простолюдини, які переслідувалися владою, оскільки висміювали недоліки існуючого державного устрою Римської імперії.

Римська імперія має дві сторони — чорну і білу. Чорна — використання живих людей для задоволення власних інстинктів; біла — культура побуту, одягу, дизайну, архітектури.

У цей період акторської школи, професії як такої не було, існував інформаційно-візуальний, вербальний розвиток передачі навичок ремесла від одного до іншого, від покоління до покоління.

Цікаво відзначити, що за часів існування Римської імперії відбулося розмежування на музичний, хореографічний, драматичний цирк. Відповідно, відбулося і професійне розмежування акторів. З часом втрати сил Римської імперії та її знищення, прийшла східна культура Візантії з центром у Константинополі. Актори стають залежними від замовників.

У цей час відбуваються храмові, світські та площові вистави. Виконавці цих вистав в усіх трьох структурах були, звісно, професіоналами. Татаро-монголи зупинили на чотири століття цивілізований розвиток храмових та світсько-площових видовищ, залишилися лише бродячі скоморохи. Але Європа розпочала новий етап в історії — Раннє Відродження. Саме в цей час починає формуватися оновлення традиційності театральних вистав: лялькових, драматичних і хореографічних. Раннє Відродження стало базовим у розвиткові театрального мистецтва.

В епоху Відродження, XIV–XV ст., професія актора, митця ставала все потрібнішою в середовищі існування людей того часу. Саме слово відродження, або повернення до певних джерел, зайняло важливе місце в існуванні кожної людини зазначеної епохи. Поновлення також вимагала й архітектура, і скульптура, і містобудівництво (мости, фортеці, палаци). Відповідно, з'являються картинні галереї (Італія, Франція, Іспанія). Художники малювали на замовлення багатих людей, які прикрашали свої інтер'єри витворами мистецтва.

В епоху Відродження створюються балетні колективи, драматичні, лялькові театри, окремі оркестри. Актори-виконавці всіх видів і жанрів мистецтва стають професіоналами.

На початку XVII ст. відкриваються перші стаціонарні заклади, приміщення.

Театральні колективи були, зазвичай, розважальними, методика базувалася на красивих рухах, умінні подати елементи костюма, перук, гриму, обов'язкове володіння вокалом і красномовністю. Зміст та сюжет драматургії був розважальним: комедійним та сатиричним, окремою лінією були історичні постановки. Уже із середини XVIII ст. у великих містах відкриваються стаціонарні театральні приміщення за різними жанрами. Це стало перехідним періодом до чіткого, повноцінного розмежування театральних видів мистецтва:

1) опера і балет;
2) драматичний театр;
3) театри–оперети;
4) лялькові театри;
5) естрадні видовища (театри-кабаре й інше).

Окремо отримують професійний статус хорові, фольклорні колективи, оркестри.

Таке розмежування створює перші професійні школи, консерваторії і їх методи виховання.

Увесь період людства до XXI ст. — це пошук відповідей на запитання: що ж таке людина серед природи і серед людей. Таким чином, людство закономірним шляхом еволюційно підійшло до вибору свого місця на землі. І якщо кінець XVIII — початок XIX ст. відзначається протистоянням націй і народів, то із середини XIX ст. починається встановлення позицій людини як володаря Всесвіту. Справді, невже людина прийшла на планету Земля, щоб все руйнувати, підпорядковувати тільки собі інтереси інших живих і неживих істот? У кожну епоху розвитку людства були окремі особистості, які виділялися своїми нестандартними міркуваннями і вчинками. Ці люди залишилися в історії, їх знають, але вони не змогли змінити способу існування людства.

На жаль, людство не усвідомлювало головної мети їхнього народження і життя. Одинокі філантропи й альтруїсти не вплинули кардинально на розвиток людства. Письменники, художники, поети, артисти, люди гуманітарного мислення залишили слід у розумінні того, що людина не є біологічним автоматом, а є частиною природи. Проте вони були тільки блазнями в руках правителів. Чого варте життя Мольєра?

Розуміючи всю низькість свого існування, він проривався своїми творами до найінтимніших людських стосунків щодо вибору між добром і злом, правдою і неправдою. Мандруючий Шекспір зі своїм театром «Глобус» також намагався змінити відносини між людьми. Але досі не відомо, де його могила. Сервантес зі своїм «Дон Кіхотом», а в нас Г. Сковорода зі своєю фразою «Світ мене ловив, ловив, але не впіймав». Він був останнім мандрівним філософом і поетом кінця XVIII ст., у нього був вибір: або залишитися при царському дворі і зробити кар'єру царедворця, або бути вільною людиною, незалежною від будь-яких влад і властолюбців. Сковорода обрав другий шлях. І за тиждень до своєї кончини викопав собі могилу і сказав, що це його майбутній дім. Він поклав туди траву, листя і спокійно відійшов від

суєти в інший світ. А поруч були інші, створювали монархії, імперії, робили кар'єри і вважали це нормальним явищем свого життя. Людина завжди має вибір. І мабуть саме із середини XIX ст. вона почала робити свідомий вибір, не тільки до розуміння власного ego, а болю і радості інших людей. Мабуть закладено так у природі, що мало здійснити те, що збулося в середині XIX ст. Виникло поняття людини-інтелігента, тобто мислячої порядної людини. У першу чергу це були письменники: Л.М. Толстой, Ф. М. Достоєвський, І. С. Тургенєв; живописці: Суріков, Іванов, «передвижники», Рєпін; поети: Пушкін, Лермонтов, Некрасов, Тютчев, Фєт; актори: Федотова, Садовський, Щєпкін; інженери, архітектори, вчителі тощо. І не дарма саме в середині XIX ст. скасовано кріпацьке право. Таким чином саме гуманітарні думки і вчинки людей XIX ст. зробили революцію в духовному осмисленні людини.

Переходячи до зіставлення розуміння акторської професії ми зможемо уявити спосіб мислення, логіку поведінки і внутрішній світ почуттів через твори Золотого XIX ст.

Кожна людина, незалежно від соціального стану, намагалася зрозуміти саму себе в оточенні інших людей, тому і з'явилися твори «Війна і мир», «Злочин та кара». Адже письменники досліджували не стільки факти історії, як міру дослідження людських лейтмотивів поведінки, мислення і почуттів.

Акторам не просто потрібно знати літературу XIX ст., а постійно спілкуватися з нею. XIX ст. — це століття парадоксів і найрізноманітніших хаотичних стосунків людей. Від величезних злетів людського інтелекту, до жахливих падінь людських інстинктів. XX ст. для актора — це вік усвідомлення, як можна використати людську природу у власних інтересах. І, разом з тим, це століття великого злету фантазій і пошуків. Людина XX ст., з одного боку, вважалася вільною, як частина природи, з іншого — вона була гвинтиком у руках сильних світу.

Актор зможе плавно, спокійно ввійти в розуміння майбутнього розвитку людства.

Дана стаття являє собою аспект дослідження професії актора через призму історичного минуло на ґрунт XXI ст. У перспективі – дослідження гносеологічних вимірів професії актора та подальша їхня розвідка у методиці становлення професії актора в просторі та часі естетичного пласту гуманітарної сфери діяльності людини. Для педагогічної науки в галузі культури та мистецтва це спроба знайти тенденції виховання майбутніх спеціалістів театрального мистецтва для закладів театру та кіно в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брехт Б. О театре. Сборник статей / Б. Брехт. – М. : Искусство, 1960. – 363 с.
2. Выготский Л.С. Мышление и речь. Психика, сознание, бессознательное / Л. С. Выготский. – М. : Лабиринт, 2001. – 366 с.
3. Гротовський С. Театр. Ритуал. Перфомер / С. Гротовський. – Львів : Факел, 1999. –185 с.
4. Дарвин Ч. Происхождение видов путём естественного отбора, или
5. сохранение благоприятных рас в борьбе за жизнь : пер. с шестого изд. (Лондон, 1872) / Чарльз Дарвин; отв. ред. А. Л. Тахтаджян. – 2-е изд., доп. – СПб : Наука, 2001. – 568 с. : илл.
6. Дидро Д. Парадокс об актёре / Д. Дидро. – М. : Академия, 1936. – 656 с.
7. Дюллен Ш. Воспоминания и заметки / Ш. Дюллен. – М. : ВТО, 1958. – 147 с.
8. Жемье Ф. Театр / Ф. Жемье. – М. : Искусство, 1958. – 250 с.
9. Жуве Л. Мысли о театре / Л. Жуве. – М. : Искусство, 1960. – 298 с.
10. Леонардо да Винчи. Избранные произведения: в 2 т. - Т. 2 / Леонардо да Винчи ; под ред. Б.В. Леграна, А. М. Эфроса. – СПб : Изд. дом "Нева" ; М. : Олма-Пресс, 1999. – 479 с.
11. Мейерхольд В. Статьи, письма, речи, беседы: в 2 т. /В. Мейерхольд. – М. : Искусство, 1968.
12. Сеченов И. М. Психология поведения : Избр. психол. тр. / И. М. Сеченов. – М.; Воронеж : Изд-во Моск. психолого-соц. ин-та, 2006. – 364 с.
13. Стреллер Д. Театр для людей / Д. Стреллер. – М. : Искусство, 1984. – 308 с.
14. Фрейд З. Тотем и табу. Психология первобытной культуры и религия / Зигмунд Фрейд. – Сиб. :Алтейя, 2000. – 221с.
15. Хорни К. Психоанализ и культура : Избр. тр. / К. Хорни, Э.Фромм. – М. : Юрист, 1995. – 623 с.
16. Циолковский К. Э. Космическая философия / К. Э. Циолковский ; отв. ред. В. С. Авдуевский ; сост., подгот. текстов, коммент. Т.Н. Желниной, В. М. Мапельман ; Рос. акад. наук. Комис. по разраб. науч. наследия К. Э. Циолковского. – М. : УРСС, 2001. – 478 с.